

תוכנית פעולה לשינויי אקלים 2030

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

תוכנית פעולה לשינויי אקלים 2030

תכנית זו נכתבה במסגרת תוכניות ההערכות
מחזור ג'
בהובלת המשרד להגנת הסביבה

ינואר 2026

תודות

ייחודה ומורכבותה של התוכנית משתקפת גם במספר הרב של השותפים והתורמים לגיבושה במסגרות השונות. זה המקום להכיר תודה לכולם:

- **וועדת ההיגוי של התוכנית:**

טל גורקי, ראש המועצה. משה כץ, מנהל אגף תפעול. בני כרמי, מהנדס המועצה. חגי יאסון, קב"ט המועצה. רונית אייזנשטאט, מנהלת מחלקת רווחה. סוף זמושצינסקי, מנהל שפ"ע ואכיפה.

- **נציגי המשרד להגנת הסביבה:**

נטע עשהאל, רפרנט אקלים מחוזי-מרכז ולריה דזורה, מנהלת באגף חוסן אקלימי

- **מוביל התוכנית ברשות:**

סוף זמושצינסקי, מנהל שפ"ע ואכיפה.

- **צוות התכנון - מטריקס**

מרכז התכנון ברשות - יאיר גת
צוות התוכנית- אורן ברבי, ד"ר אורלי רונן, כנרת וולוויץ

דבר ראש המועצה

המועצה המקומית פרדסיה חרטה על דגלה את ההערכות והתייחסות למשבר האקלים הגלובלי והשלכותיו עלינו.

מושגים כמו – "תכנון ניקוז מיטבי", "פאנלים סולאריים על גגות", "הצללה", "שתילת עצים מקסימלית" ועוד... אלה מושגים השגורים בפיהם של אנשי המועצה בעשור האחרון. גם מערכת החינוך שלנו עוסקת, כבר עשור לפחות, בחינוך התלמידים והתלמידות להבנת בעיית ההתחממות הגלובלית ולהשלכותיה עלינו. הכל, כמובן, מתוך מטרה לחנך את התלמידים לסגל דפוסי התנהגות המאפשרים התמודדות מיטבית עם המצב החדש.

אנו מרגישים כבר היום את תוצאות ההתחממות הגלובלית, הן ברמה הבינלאומית בה רואים שריפות ענק ושיטפונות יוצאי דופן, וגם בישראל אנו מתמודדים, חדשות לבקרים, עם שריפות, הצפות ואירועי קיצון של מזג האוויר.

כהמשך טבעי לאמור לעיל, אני שמח מאוד על הצטרפות המועצה המקומית פרדסיה לפרויקט של המשרד להגנת הסביבה להכנת "תכנית פעולה לשנת 2030". התכנית, שנעשתה בשיתוף פעולה עם כל המעורבים בתחום הקיימות והסביבה ביישוב, ובצוותא עם נציגי המשרד להגנת הסביבה, מתמקדת במספר נושאים מרכזיים החיוניים לשיפור איכות החיים לקידום אורח חיים מקיים בפרדסיה.

אני מבקש להודות לסוף זמושצ'ינסקי שהוביל במועצה את הנעת התכנית. כן... גם יישוב קטן, עם 8,500 תושבים, צריך ויכול להתמודד עם משבר האקלים ולהצליח. ביחד, בשיתוף פעולה בין כל הגורמים – רשויות מקומיות ומשרדי ממשלה – נוכל לייצר עתיד טוב יותר לכולנו!

בברכת נעשה ונצליח,

טל גורקי
ראש מועצת פרדסיה

דבר מוביל הפרויקט

שינויי האקלים ואירועי הקיצון אינם עוד תחזית עתידית רחוקה - הם מציאות יומיומית הנוכחת בשטח, כאשר תדירותם ועוצמתם הולכות וגוברות. זהו אחד האתגרים המשמעותיים ביותר של דורנו, והוא מחייב אותנו לשינוי תפיסתי. במציאות המשתנה, תפקידנו חורג מעבר לתכנון ובקרה טכניים.

ההיערכות לשינויי האקלים היא תהליך חברתי, קהילתי ומערכתי. האתגר הגדול אינו טמון רק בשאלה "מה עושים", אלא ב"איך עושים": כיצד רותמים את הקהילה, משלבים כוחות והופכים את ההיערכות לשגרת חיים. גיוס משאבים, תכנון רב-שנתי והטמעה רוחבית של חשיבה אקלימית הם כיום כורח המציאות. בתקופה האחרונה הובלנו מהלך מואץ: הקמנו צוות ליבה ומנגנון היגוי, ביצענו סיורים ומיפוי מוקדים קריטיים בשטח, וחשוב מכל - הנחנו תשתית איתנה לעבודה ארוכת טווח. תוכנית זו אינה נקודת סיום, אלא יריית פתיחה לדרך משולבת, מעשית ואחראית.

אני מבקש להודות לראש המועצה מר טל גורקי, שהפקיד בידיי את המשימה החשובה הזו, על כך שליווה אותה מתחילתה, נכח בכל ישיבה והבין את חשיבותה כבר משלביה הראשונים. תודה למשה כץ, מנהל אגף התפעול, על הליווי הצמוד והניסיון שסייעו רבות בבניית התהליך. תודה מיוחדת ליאיר גת על הליווי המקצועי, הדחיפה לעשייה ממוקדת והניסיון הרב שהביא איתו. ולחברי צוות הליבה השותפים לדרך: בני כרמי (מהנדס המועצה), חגי יאסו (קב"ט המועצה) ורונית אייזנשטאט (מנהלת מחלקת רווחה). תודה על ההתגייסות, המקצועיות ושיתוף הפעולה הפורה.

בהצלחה לכולנו בדרך להיערכות חכמה, בטוחה ומוכנה יותר.

סוף זמושצ'ינסקי

מנהל שפ"ע ואכיפה | מועצה מקומית פרדסיה

תוכן עניינים

1 כללי.....	9
1.1 אקלים משתנה.....	9
1.2 מדיניות ממשלתית.....	10
1.3 תמיכה ממשלתית בתוכניות הערכות לשינויי אקלים ברשויות המקומיות.....	11
1.4 עקרונות מנחים.....	11
1.5 התהליך.....	12
1.6 דוגמאות להשראה.....	14
2. פרופיל הרשות המקומית.....	16
2.1 רקע.....	16
2.2 גיאוגרפיה וסביבה.....	16
2.3 דמוגרפיה.....	17
2.4 מגמות צמיחה ושינוי.....	17
2.5 סיכום פרופיל הרשות המקומית.....	18
3. הערכת המצב.....	19
3.1 איומים.....	20
3.2 פגיעות.....	20
3.3 מוכנות הרשות המקומית.....	21
3.4 הזדמנויות לחוסן אקלימי.....	21
3.5 סיכום הערכת מצב.....	22

24.....	4. תוכנית הפעולה
24.....	4.1 אסטרטגיה ומיקודים
24.....	4.2 פעולות
25.....	4.2.1 קירור היישוב
26.....	4.2.2 חיסכון במים
27.....	4.2.3 אוכלוסיות בסיכון
28.....	4.2.4 היערכות לחירום
30.....	5. המעבר ליישום והטמעה
30.....	5.1 תכנית עבודה 2026
32.....	5.2 פרויקטים מחוללי שינוי
33.....	5.3 מדדים לניטור ובקרה
33.....	5.4 מנגנוני יישום, ריכוז והטמעה
34.....	5.5 מנגנון עדכון נתונים ותחזוקת מיפוי
34.....	5.6 גורמי אחריות יישום ומעקב
34.....	5.6.1 הגוף המוביל
34.....	5.6.2 צוות ליבה - אקלים בין־אגפי
35.....	5.6.3 ועדת היגוי
37.....	6. נספחים

כללי

1 כללי

1.1 אקלים משתנה

משבר האקלים כבר כאן: 2024, ו-2023 היו השנים החמות ביותר שנמדדו, והן מצטרפות לעשור של השנים החמות ביותר. לשינויי האקלים השלכות עמוקות ורחבות על כל תחומי החיים – התחממות ומזג אוויר קיצוני, עליית מפלס פני הים, מחסור במי שתייה, משבר מזון, פגיעה בבריאות הציבור, פגיעה במגוון הביולוגי, מיידבור, גלי הגירה וחוסר יציבות גיאופוליטית.

ישראל, כחלק מהמזרח התיכון, היא מהאזורים הפגיעים ביותר למשבר האקלים. מזג האוויר הופך להיות חם וקיצוני יותר, כמות המשקעים במגמת ירידה ופני הים עולים באופן הדרגתי. מגמות אלו צפויות להחריף והשפעתן על תושבים ואיכות חייהם (במיוחד אוכלוסיות פגיעות), על המרחב הבנוי, על המערכות הטבעיות ועל הכלכלה; צפויה להעמיק.

בשנים האחרונות הולכת וגוברת ההכרה כי יש צורך בהיערכות מקומית להתמודדות עם שינויי האקלים, וכי השלטון המקומי הוא שחקן מפתח בתהליך זה.

בשנת 2019 הוקמה מנהלת ההערכות לשינויי אקלים במשרד להגנת הסביבה, כדי לרכז את המאמצים הממשלתיים להערכות. המנהלת הגדירה, בשיתוף עם השירות המטאורולוגי והמכון לחקר ימים ואגמים את ארבעת מגמות השינוי האקלימי המשפיעות על ישראל:

<p>עלייה של 106 ס"מ עד 2100 במפלס פני הים.</p> <ul style="list-style-type: none">• הצרה של החופים ופגיעה בתיירות• סכנת יציבות מצוקי החוף• חדירת מי הים לתוך מוצאי נחלים• המלחת האקוויפר החופי	 <p>גבוה יותר</p>	<p>מאז 1950 עלתה הטמפרטורה הממוצעת בישראל בכ-1.4 מעלות צלסיוס</p> <ul style="list-style-type: none">• התגברות של תופעת איי החום העירוני• עלייה בעוצמה ובתדירות של גלי חום• ריבוי מחלות הנישאות על-ידי וקטורים• פגיעה באוכלוסיות מוחלשות	 <p>חם יותר</p>
<p>עלייה במספר אירועי שיא של משקעים ואירועי מזג אוויר קיצוניים</p> <ul style="list-style-type: none">• הגברת השיטפונות והנגר העיכי• ריבוי הצפות• סחיפת קרקעות• אירועי מזג אוויר קיצוניים	 <p>קיצוני יותר</p>	<p>עד 2100 מגמת צפי להפחתת משקעים בשיעור ממוצע של 15-25 אחוזים</p> <ul style="list-style-type: none">• עלייה בתדירות של שריפות יער• התייבשות בקרקע ובצומח• ירידה בשפיעה במקורות המים• מחסור אזורי באספקת מים	 <p>יבש יותר</p>

בשנת 2023 ו-2024, כבר פורסמו תרחישי הייחוס לשינויי אקלים על ידי רשות החירום הלאומית והשירות המטאורולוגי, התרחישים מתייחסים באופן פרטני לכל אחד מששת אזורי האקלים בישראל².

הזירה הבינלאומית

כבר בשנות התשעים של המאה הקודמת, החלו רשויות מקומיות, בעיקר באירופה, להכין תוכניות פעולה מקומיות להתמודדות עם משבר האקלים. תוכניות אלו התמקדו בצמצום גזי חממה. רק בתחילת שנות ה-2000, אחרי סדרה של אסונות טבע; גל החום באירופה, הצפות בקופנהגן, סערות בניו יורק ובניו אורלינס – גובשו תוכניות ראשונות להערכות והסתגלות (אדפטציה) לשינויי

² מישור החוף, רצועת החוף, עמקי הצפון, הרי המרכז, נגב, ים המלח והערבה

אקלים. הדו"ח האחרון (השישי) של ה- (IPCC 2021-2022) מתמקד בפעם הראשונה ברמה המקומית, בעיקר בערים, עם דגש על פגיעות וחוסן לנוכח השינויים. הדוח מציין חמש תובנות מרכזיות*:

- המשבר חמור מהתחזיות
- המדינות והאוכלוסיות החלשות בחזית ההשפעות
- הערכות הופכת לסדר היום
- ערים הן מוקדי הפגיעה והמנופים לפתרונות
- יש חלון הזדמנויות מצומצם להשפיע על עוצמת המשבר

תוכניות מקומיות להערכות לשינויי אקלים, הן המסגרת המארגנת למהלכים המקומיים – התוכניות מותאמות לצרכים וליכולות של הרשויות כדי למקסם את ההזדמנויות והתועלות לרשות. תכנית היערכות מקומית פועלת במשולב בשני מסלולים:

הסתגלות (אדפטציה) – גיבוש חוסן אקלימי: פעולות לשיפור המוכנות והעמידות של הרשות המקומית לשינויים שמחולל משבר האקלים בפועל – פיתוח מענים המאפשרים למערכות הטבעיות והבנויות לספק את התנאים לשגשוג התושבים, העסקים והמוסדות באקלים המשתנה

הפחתה (מיטיגציה) – צמצום פליטות וניהול אנרגיה מקיימת: פעולות לצמצום פליטות של גזי חממה ממקורות של ייצור אנרגיה, תחבורה ופסולת בתחומי הרשות המקומית – פליטות שנובעות מפעילות הרשות עצמה ואלה שמקורן בפעילות תושבים ועסקים.

1.2 מדיניות ממשלתית

ביולי 2018 התקבלה [החלטת הממשלה 4079](#) "היערכות ישראל להסתגלות לשינויי אקלים: יישום ההמלצות לממשלה לאסטרטגיה ותכנית פעולה לאומית" (להלן: "החלטת הממשלה"). במסגרת יישום החלטת הממשלה הוקמה בהובלת המשרד להגנת הסביבה-אשכול משאבי-טבע וחוסן אקלימי, מינהלת היערכות לשינויי האקלים (להלן: "המנהלת") וחברים בה כ-40 נציגי גופים: משרדי ממשלה, גופים ציבוריים, אקדמיה, שלטון מקומי וארגונים סביבתיים.

באפריל 2021 הוגש לממשלה [דו"ח מספר 1 היערכות ישראל לשינויי אקלים](#). הדו"ח מציג את עבודתה של המנהלת בשנים האחרונות, את מסקנותיה והמלצותיה להמשך היערכות ישראל בתחום³.

בעקבות הדו"ח, הוצגה לממשלה תכנית יישום לאומית להתמודדות עם משבר האקלים לשנים 2022-2026. תכנית היישום כוללת צעדים רוחביים וכן הקמה של ועדות יישום להיערכות לשינויי אקלים בנושאים שונים כולל מערכות עירוניות, טבעיות, חינוך, בריאות, מזון, ביטחון ועוד. המסקנה השנייה בדו"ח זה מצביעה על השלטון המקומי כגורם מפתח בהצלחת היערכות של ישראל לשינויי האקלים.

³ בסוף 2023, הוגש לממשלה דוח מספר 2 של המנהלת: היערכות לעליית מפלס הים

בינואר 2022 התפרסם לראשונה [מדריך להכנת תוכנית פעולה מקומית להיערכות לשינוי אקלים](#) [ואנרגיה מקיימת](#) בשיתוף משרד האנרגיה משרד הפנים והמשרד להגנת הסביבה. מדריך זה בא לסייע בידי הרשויות המקומיות לצד ייעוץ וליווי מטעם המשרד להגנת הסביבה, לבנות תכנית היערכות על ידה.

1.3 תמיכה ממשלתית בתוכניות הערכות לשינוי אקלים ברשויות המקומיות

בהמשך להחלטות הממשלה לעיל ופיתוח המדריך, גובשו תוכניות ממשלתיות לתמיכה ועידוד הרשויות המקומיות בהכנת תוכניות הערכות לשינוי אקלים. להלן המסגרות הממשלתיות שהופעלו:

שם התוכנית	שנים	משרדים	מספר רשויות
המאיץ לתכניות הערכות ואנרגיה מקיימת	2021	הגנת הסביבה, האנרגיה, הפנים	9 רשויות מקומיות 1 מועצה אזורית 2 ושני אשכולות
ק"ק 15012- מסלול א'	2023-2024	הגנת הסביבה	14 עיריות
ק"ק 15012- מסלול ב'	2023-2024	הגנת הסביבה	25 רשויות מקומיות ערביות
החלטת ממשלה עוטף עזה	2022	הגנת הסביבה, האנרגיה, הפנים	4 מועצות אזוריות 1 אשכול 1 עירייה
החלטת ממשלה 1279	2023	הגנת הסביבה	8 רשויות בדואיות בנגב
המאיץ לתכניות מעבר לאנרגיה מקיימת II + III	2023-2025	האנרגיה	40 רשויות מקומיות (בשתי פעימות)
פנייה לרשויות קטנות	2023-2024	הגנת הסביבה	8 רשויות בפעימה הראשונה 25 רשויות בפעימה השנייה

1.4 עקרונות מנחים

התוכנית מתבססת על העקרונות המפורטים במדריך הערכות לשינוי אקלים בהתאמה למאפיינים הייחודיים של הרשויות.

עקרונות תכנוניים:

תוכניות מותאמות Appropriate plans – התאמת מסגרת הפעולה למאפיינים ולצרכים הייחודיים של הרשות המקומית, תושביה ובעלי העניין המגוונים, הן ברמה הנושאת והן ברמה היישומית.

מרכז (Mainstreaming) – שילוב תכניות הפעולה בתכניות העבודה ובמנגנונים תקציביים ומוסדיים של הרשות המקומית.

עקרונות נושאים:

תמיכה באוכלוסיות פגיעות – החשופות יותר מכלל האוכלוסייה להשלכות האקלים המשתנה – במיוחד קשישים, אנשים עם מוגבלות ומחלות כרוניות וילדים בגיל הרך – בעיקר משפחות שחיות בעוני ומתגוררות בתנאי דיור ירודים.

פתרונות מבוססי טבע – שיקום וחיזוק התשתית האקולוגית והמערכות הטבעיות עדיף על השקעת משאבים ואנרגיה ביצירת פתרונות מלאכותיים.

צמצום שימוש במשאבים ובדלקים פוסילים - צריכת המשאבים בעולם נמצאת בנסיקה מאז שנות ה-50 של המאה העשרים. עם זאת ישנן ערים, שמצליחות להאט את קצב צריכת המשאבים ומתחילות להראות ירידה בפליטות גזי החממה וצריכת הדלקים שלהן. כדי להגיע לצמצום בצריכת משאבים יש לתת את הדעת לשלושה מהלכים:

• **צמצום כמות המשאבים הנצרכת**

• **צמצום שינוע משאבים**

• **צמצום השלכת פסולת**

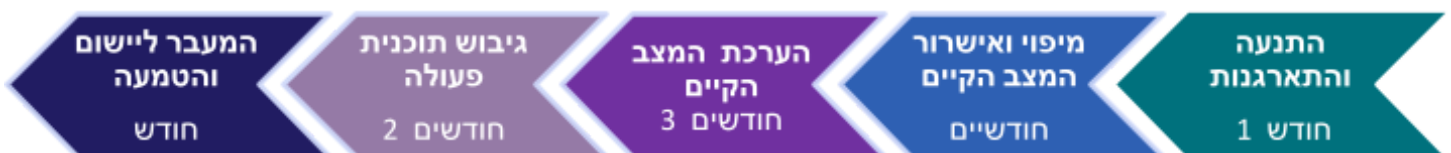
קידום שגשוג ואיכות חיים מקומית - חוסן אקלימי ומשק דל פחמן משמעותם תנאי חיים טובים יותר לתושבים בפועל ובכך גם בתנאי האקלים המשתנה.. הם יוצרים תנאי מגורים ומרחב ציבורי משודרג, והזדמנויות כלכליות לעסקים, לתושבים ולרשות.

1.5 התהליך

המתודולוגיה התכנונית, באה לתמוך את מטרת העל לגבש **תוכנית רלבנטית וישימה שתוטמע בעבודת הרשויות, תהווה בסיס להחלטות הממשלה, תציב תשתית ארגונית ניהולית ותאפשר גיוס שותפים ומשאבים ליישומה.**

- תכנון מבוסס מידע: שלב המיפוי מבוצע באמצעות כלי המיפוי ותוספות של ניתוחים אקלימיים וחברתיים מותאמים לרשות.
- שפה אחידה: התוכנית מבוססת על שפה אחידה של משימות, ערוצי פעולה ופעולות. הגדרות אלו, מהוות את הבסיס לתכנון בהתאם למשימות המרכזיות, ומהוות שפה לאומית אחידה.
- בניית שותפויות תוך כדי התכנון: שותפויות תוך רשותיות ובין רשויות בעיקר בראייה אזורית.
- בניית תוכנית מתועדפת: הרשות המקומית מתעדפת את הפעולות ליישום בהתאם למידע ולמדיניות הרשות לחומש הקרוב. בחירה מתבצעת באופן לוגי ומנומק.
- תכנון לחומש: הרשות המקומית, מתכננת פעולות ומציבה מטרות ויעדים למימוש בטווח המידי, הבינוני והארוך

לתוכנית חמישה שלבים מרכזיים. להלן עיקרי הפעולות שבוצעו בכל שלב:

1. **התנעה** – קביעת ממונה רשותי, צוות ליבה לתוכנית, הקמת וועדת היגוי ורתימה של הגורמים והמחלקות השונות ברשות.
2. **מיפוי ואישרור מצב קיים** - איסוף המידע נערך על בסיס "כלי המיפוי" – קובץ אקסל מובנה שגובש לתוכנית ההערכות.
3. **הערכת מצב קיים** – ניתוח המצב הקיים, זיהוי מוקדי פגיעות והזדמנויות לחוסן אקלימי, גיבוש הערכת מצב והגדרת פערים.
4. **גיבוש תוכנית פעולה** - תיעדוף של הפעולות שיקודמו על ידי הרשות, תיעדוף הפעולות בוצע עם בעלי עניין שונים ומומחים. התיעדוף יסתייע בפרמטרים לתיעדוף בכלי התיעדוף, בהתאם לדחיפות הביצוע, **אופי הפעולה** והתאמה לרשות.
5. **מעבר ליישום** – בשלב זה, הסתיים תהליך גיבוש התוכנית, זה הזמן לאישרור וקיבוע בעלות הרשות על התוכנית והטמעתה בתוכניות העבודה באמצעות מנגנונים והליכים מוסכמים והצגה ציבורית.

1.6 דוגמאות להשראה

לצורך למידה והשראה, ניתן לבחון מספר יישובים בארץ ובעולם בעלי מאפיינים דומים לתל מונד – מרחבים כפריים למחצה, בצמיחה דמוגרפית, עם קהילה פעילה ואתגרים סביבתיים דומים. יישובים אלו ביצעו מהלכים משמעותיים של שינוי תכנוני, סביבתי וחברתי, ויכולים לשמש מודלים ללמידה.

בישראל, **פרדס חנה-כרכור** עברה תהליך של עדכון תכניות מתאר, בוצעו התקנות של הצללות ברחובות מרכזיים, נטיעות עצים בשכונות ותיקות, ומיזמים בבתי הספר לקידום מודעות סביבתית – כולן בשיתוף וועדי שכונות ותושבים.

כפר סבא מפרסמת דוחות שנתיים של מדדי איכות אוויר, תיעול מי גשמים והצללות, ביצעה חיבור רחובות מרכזיים עם הצללות חכמות ופיתחה פרויקטים לייצור קומפוסט קהילתי ויער מאכל עירוני.

מועצה אזורית גזר מקיימת מערך היסעי תלמידים למניעת עומסי תנועה וזיהום אוויר בשעות הבוקר/אחה"צ והחלה ביישום מדורג של תחבורה רכה, פיתוח נופי והסתכלות מערכתית על הקשר בין חקלאות, תשתיות וקהילה.

ברמה הבינלאומית, **שכונת Vauban** בעיר פרייבורג (גרמניה), הפכה למודל עולמי לתכנון עירוני בר-קיימא, עם צמצום תחבורה פרטית, ייצור אנרגיה מקומית וקהילתיות גבוהה. **שכונת Hammarby Sjöstad** בשטוקהולם (שוודיה) מציגה שילוב בין תשתיות חכמות, מחזור מים ואנרגיה מתחדשת לבין איכות חיים גבוהה במרחב עירוני צפוף יחסית.

דוגמאות אלו מדגימות כיצד ניתן, גם ביישובים קטנים או בינוניים-צומחים, לקדם שינוי מערכתי המשלב תכנון מותאם אקלים, תשתיות ירוקות, חוסן חברתי וחדשנות סביבתית.

2

2. פרופיל הרשות המקומית

2.1 רקע

פרדסיה היא מועצה מקומית הממוקמת בלב אזור השרון, בצפון מחוז המרכז. היישוב שוכן בסמוך לציר התחבורה המרכזי כביש 4, וממוקם בין נתניה מצפון-מערב, אבן יהודה ממערב, קדימה-צורן מדרום ומזרח, ומושב תל יצחק מדרום-מערב. מיקומו מעניק לו נגישות גבוהה למרכזי תעסוקה ותחבורה באזור השרון, תוך שמירה על אופי כפרי-קהילתי.

פרדסיה הוקמה בשנת 1940 כיישוב חקלאי על ידי קבוצת עולים מתימן שהתפרנסו מעבודה בפרדסים שסבבו את המקום. לאורך השנים היישוב עבר תהליכי התרחבות משמעותיים וכיום כולל שכונות ותיקות לצד שכונות חדשות ומתוכננות היטב.

נכון לשנת 2025, מונה פרדסיה כ־8,500 תושבים, עם יעד אוכלוסייה מתוכנן (סופי) של כ־11,000 תושבים בשנים הקרובות. תכניות הפיתוח כוללות הרחבת שכונות, חיזוק מערכות התחבורה, הקמת מרכזים מסחריים חדשים, שימור שטחים פתוחים ופיתוח מוסדות חינוך ותרבות.

2.2 גיאוגרפיה וסביבה

פרדסיה שוכנת באזור השרון הצפוני, בגובה ממוצע של כ־60–70 מטר מעל פני הים. היישוב ממוקם על פני שטח מישורי-מתון, בחלקו על קרקע חמרה וכורכר, ששימשה בעבר שטח חקלאי פתוח. חלק מהשכונות תוכננו מראש באופן מוסדר, ואחרות צמחו בהדרגה, מה שיוצר הבדלים בתשתיות, בנגישות ובכיסוי הצללה בין אזורים שונים ביישוב.

אקלים: האקלים בפרדסיה ים־תיכוני טיפוסי: חורפים מתונים עם גשמים מרוכזים, וקייצים חמים ולחים. עונת הגשמים נמשכת בין נובמבר למרץ, עם ממוצע של כ־550–600 מ"מ גשם בשנה. בקיץ נמדדות טמפרטורות גבוהות – סביב 29–34 מעלות ביום, ולחות שמגיעה לעיתים ל־70%–80%, במיוחד בשעות הצהריים. הלילות חמים יחסית (22–26 מעלות), והיעדר בריזה משמעותית מקשה על התקררות טבעית. כל אלה מגבירים את תופעת "איי החום העירוניים" בשטחים חשופים לשמש, ובעיקר בשכונות ותיקות עם מיעוט עצים.

סביבה ואקולוגיה: פרדסיה גובלת בשטחים פתוחים – בעיקר פרדסים, שטחי בור וחקלאות מסורתית – המשתרעים ממזרח, מדרום ומצפון ליישוב. הגבולות הללו משמשים כחיץ אקולוגי ומרחב פתוח חשוב, אך גם מהווים **מוקדי סיכון לשריפות**, במיוחד בקיץ. בעבר נרשמו אירועי אש ספורים סמוכים לגבולות היישוב ורגישות זו מנוטרת בקפידה באופן שוטף.

פרדסיה אינה חשופה ישירות לעליית מפלס הים או לסכנות סופות חוף.

נחלים וזרימות מים: בשטח היישוב אין נחל זורם קבוע וכל האזורים הבנויים מנוקזים באמצעות מערכת תשתיות מקיפה ומתבצעת פעילות מניעתית מדי שנה במטרה למנוע הצפות. הודות לכך, שיטפונות הם תופעה נדירה מאוד בפרדסיה.

צמחייה וביולוגיה מקומית: היישוב כולל מגוון אזורים ירוקים: גינות ציבוריות קטנות בשכונות הוותיקות, שטחים פתוחים בפאתי היישוב וגנים קהילתיים גדולים יותר בשכונות החדשות. בשנים

האחרונות הושם דגש על **גיבון חסכוני במים** והטמעת עקרונות של **בריקיימא**, עם מעבר לשתייה רב-שנתית. עם זאת, בחלק מהאזורים קיימים פערים בתחזוקה – עצים שנשתלו במדרכות צרות יוצרים לעיתים נזקים לתשתיות, והיעדר הצללה משמעותי מורגש במרחבים הציבוריים הוותיקים, תורם לאי נוחות תושבים ובעיות חום במדרכות ובגני המשחקים.

2.3 דמוגרפיה

כיום מונה היישוב כ-8,500 תושבים בהרכב מגוון הכולל משפחות צעירות לצד אוכלוסייה ותיקה, עם גיל חציוני הנע סביב תחילת שנות השלושים. ביישוב שיעור גבוה של ילדים ובני נוער, לצד רוב יציב בגילאי העבודה, וכ-12% בגיל השלישי (65 ומעלה). מאז שנות ה-80 חלה צמיחה דמוגרפית ניכרת, בעיקר עקב הגעת משפחות מאזור השרון והמרכז. פרדסיה מדורגת באשכול 9 (מתוך 10) במדד החברתי-כלכלי של הלמ"ס, ומציגה פרופיל סוציו-אקונומי גבוה.

2.4 מגמות צמיחה ושינוי

אוכלוסייה: פרדסיה מונה כיום כ-8,500 תושבים, עם יעד אוכלוסייה מתוכנן של כ-11,000 תושבים בשנים הקרובות, בהתאם לתוכניות הפיתוח והרחבת שכונות חדשות. הרכב האוכלוסייה מאופיין ברמה סוציו-אקונומית גבוהה, עם גרעין משמעותי של תושבים ותיקים, חלקם בני הדור הראשון למייסדים, לצד משפחות צעירות שאכלסו את השכונות החדשות בשני העשורים האחרונים.

הרכב הגילאים מגוון: שכונות ותיקות מאוכלסות בעיקר על ידי אוכלוסייה מבוגרת – כולל משפחות של עולים ותיקים, אלמנות, בני הדור השני והשלישי – לעיתים בבתים ישנים עם תחזוקה נמוכה ונגישות מוגבלת. לעומתן, בשכונות החדשות מתבלטת נוכחות של משפחות עם ילדים בגילאי גן ובית ספר, ברובן מהמעמד הבינוני-גבוה.

סביבה: פרדסיה שוכנת בלב השרון, מוקפת בפרדסים, שטחי בור, שטחים חקלאיים ואזורים ירוקים סמי-טבעיים. גבולות היישוב נשענים על שטחים פתוחים המהווים חיץ אקלימי, אך גם עלולים להוות מקור לסכנת שריפות – במיוחד בעונת הקיץ ובשכונות שקרובות לאזורי בור וצמחייה יבשה. בתוך היישוב קיים מספר רב של שטחים ירוקים ציבוריים, בעיקר בשכונות החדשות, עם נטיעה רב-שנתית ועצים צעירים. בשכונות הוותיקות, לעומת זאת, קיים חוסר בתכנון נופי ובהצללה מספקת ברחבי השכונה – אך מרחבים ירוקים משותפים הבנויים במרכזי השכונות מסייעים לקירור והקלה של עומסי חום במתחמי המגורים הסמוכים אליהם.

תעסוקה ומסחר: פרדסיה היא יישוב קהילתי עם פעילות מסחרית מוגבלת יחסית. התושבים מועסקים ברובם מחוץ ליישוב – באזורי תעסוקה בנתניה, הרצליה, תל אביב ופארק התעשייה של קדימה-צורן. מרכז מסחרי מקומי משרת את צורכי היום-יום, ובתכנון עתידי קיימת הרחבה של אזורי מסחר ושירותים, בעיקר בצפון ובמערב היישוב. אין כיום אזור תעשייה ייעודי בתחום המועצה, אך מתוכננת הקמה של 2 מרכזים מסחריים גדולים בגבולות היישוב.

תחבורה: פרדסיה ממוקמת בסמוך לכביש 4, ומחברת גם לצירים ארציים (כביש 57, כביש 5611), אחוז גבוה מהתושבים מתניידים ברכב פרטי, בשל מחסור בקווי תחבורה ציבורית פנימיים או בין-שכונתיים. אין כיום מסלול אופניים רציף בתוך היישוב, והנגישות הרגלית מוגבלת בחלק מהמדרכות – בעיקר באזורים הוותיקים. דרכי הגישה מצומצמות, ותושבים מדווחים על פקקים בשעות העומס ביציאות מהיישוב.

קהילה וחוסן חברתי: היישוב מאופיין ברמת מעורבות קהילתית בינונית-גבוהה, עם גרעין פעיל של תושבים המובילים יוזמות בתחומי סביבה, תרבות וחינוך – בעיקר בשכונות החדשות ובקרב הורים לילדים בגיל צעיר. המועצה מקיימת אירועי תרבות, קהילות וואטסאפ פעילות, ומוסדות כגון הקאנטרי, המתנ"ס ומרכז התרבות משמשים כצמתים קהילתיים.

תכנון ובינוי: המבנה הפיזי של פרדסיה כולל שתי תצורות עיקריות:

- שכונות ותיקות: בנויות בצפיפות נמוכה יחסית, ללא תכנון נופי כולל, עם תשתיות ישנות ולעיתים חסרות תחזוקה שוטפת. רחובות צרים, הצללה מועטה.
- שכונות חדשות: מתוכננות מראש, עם רחובות רחבים, פיתוח סביבתי הכולל עצים בצמיחה, שבילים ומרחבים קהילתיים מאובזרים

2.5 סיכום פרופיל הרשות המקומית

פרדסיה היא מועצה מקומית קטנה באזור השרון, המתאפיינת באוכלוסייה מגוונת, איכות חיים גבוהה ומרקם קהילתי חזק. היא שומרת על איזון בין צביון כפרי-שקט לבין מגמות פיתוח מואצות הכוללות הרחבת שכונות, שדרוג תשתיות ותכנון מודרני במרחבים חדשים. המבנה הפיזי של היישוב משקף פערים בין שכונות ותיקות – המאוכלסות באוכלוסייה מבוגרת ונתונות לתשתיות ישנות – לבין שכונות חדשות ומתוכננות המאוכלסות במשפחות צעירות.

היישוב נהנה ממערכת ניקוז מוסדרת, סביבה פתוחה ירוקה יחסית, חוסן קהילתי מתהווה ונגישות תחבורתית טובה ברכב פרטי. לצד זאת, קיימים אתגרים סביבתיים וחברתיים, ובהם: פגיעות לאירועי אקלים קיצוני באזורים חשופים לשמש, אוכלוסיות מבוגרות ללא מערך תמיכה מספק, ותלות גבוהה ברכב פרטי בשל מחסור בתחבורה ציבורית פנימית.

בשל מיקומה, גודלה והמרקם האנושי שבה – פרדסיה מציגה פוטנציאל משמעותי לבניית חוסן אקלימי ברמה יישובית ותכנון עתידי אחראי יכול לאפשר לה להיערך בצורה מיטבית לאתגרי משבר האקלים, לחזק את עמידותה החברתית והתשתיתית ולצמצם פגיעויות עתידיות.

הערכת מצב

3

3. הערכת המצב

פרק זה מציג מיפוי והערכת מצב של המועצה המקומית פרדסיה ביחס להשפעות שינויי האקלים, על בסיס המידע שנאסף בפרופיל הרשות וניתוח החוסן האקלימי. הערכת המצב נשענת על מידע שנאסף בראיונות עומק וסיורים ביישוב, פרשנות של אנשי המקצוע במועצה בניתוח כלי המיפוי ולוח הנתונים (דשבורד).

3.1. איומים

פרדסיה מושפעת ממגמות אקלימיות מובהקות, אשר צפויות להחריף בעשורים הקרובים:

- **גלי חום והתייבשות:** תדירות ועוצמת גלי החום נמצאות במגמת עלייה, עם השפעות ישירות על בריאות הציבור – ובמיוחד על אוכלוסיות מבוגרות, ילדים ואנשים עם צרכים רפואיים. ביישוב קיימים שטחים פתוחים רבים – פארקים, גינות ציבוריות ומתקני משחק – אשר חלקם נהנים מהצללה טבעית או מלאכותית, אולם עדיין קיימים מרחבים משמעותיים שנותרים חשופים לשמש ברוב שעות היום.
- **שריפות:** קרבת היישוב לשטחים חקלאיים פתוחים – ובפרט למטעים לא מטופלים – מייצרת סיכון מוגבר לשריפות קיץ. בעבר התרחשו אירועים בודדים שנבלמו בזכות תגובה מהירה וטיפול מקצועי, אך זוהי נקודה רגישה שתדרוש התייחסות ותכנית מניעה סדורה.
- **פגיעות תשתית בעת הפסקות חשמל:** כיום אין פתרונות גיבוי חשמלי במבני ציבור קריטיים (למעט מבנה המועצה), מה שמעמיד בסיכון אוכלוסיות שתלויות במכשור רפואי חשמלי, במיוחד בשעת חירום או עומס חום/קור.
- **אירועי קיצון – סופות והצפות:** תשתיות הניקוז ביישוב שופרו בשנים האחרונות במידה משמעותית, אך קיימת פגיעות היסטורית בשכונות הוותיקות, ודרוש ניטור שוטף של ניקוזי משנה. סופות מקומיות עלולות להשפיע גם על עצים לא מתוחזקים ותשתיות ישנות.

3.2. פגיעות

התושבים והקהילה: אוכלוסייה מבוגרת בשכונות ותיקות, לעיתים ללא נגישות למבני ציבור, גיבוי משפחתי או נוהל תגובה לחירום. קיים מנגנון איתור אוכלוסיות פגיעות אך הוא מוגבל למצבי חירום רפואיים ולא מספק מענה מניעתי למצבי קיצון אקלימיים. כמו כן, קיים אתגר בשמירה על עדכניות המידע, לנוכח שינויים תכופים במצב הרפואי של האוכלוסיות הרגישות.

המרחב הבנוי והפתוח: חלק מהשכונות הוותיקות תוכננו בתקופה שבה לא הושם דגש על שילוב מרחבים ייעודיים לשתילת עצים, מה שמציב כיום אתגר משמעותי בפיתוח הצללה טבעית מבלי לפגוע בתשתיות קיימות. בשכונות החדשות, ההגנה במצבי חירום מתבססת כמעט לחלוטין על ממ"דים בתוך משקי בית פרטיים – מבנים אשר עשויים להיות פגיעים יותר תשתיתית במצבי קיצון (כגון הפסקות חשמל ממושכות, עומס חום כבד או קריסת תשתיות).

3.3. מוכנות הרשות המקומית

בפרדסיה קיימים מספר מנגנונים יישוביים המספקים מענה ראשוני לאירועי קיצון, כחלק ממערך החירום המקומי:

- **כיתת כוננות פעילה** וצוות עזרה ראשונה מתנדב, אשר פועלים בשגרה ובחירום.
- **סירים ביטחוניים שוטפים** 24/7 ותרגולים תקופתיים בשיתוף שירותי הכבאות, לרבות תרחישים של שריפות.
- **מבנה המועצה מצויד בגיבוי חשמלי**, אך מבני ציבור נוספים טרם חוברו למערכות גיבוי.
- **מיפוי אוכלוסיות רגישות** בוצע בתקופת הקורונה ונמצא בשימוש, אם כי דורש עדכון שוטף.
- **מרכז סיוע ראשוני למפונים** בתכנון, עם קיבולת של עד כ-100 איש.
- **שיתופי פעולה אזוריים** עם מועצות שכנות בנושאי כבאות, תחבורה, ניהול חירום ושיתוף משאבים – מספקים שכבת הגנה נוספת בעת אירועים רחבי היקף.

3.4. הזדמנויות לחוסן אקלימי

בפרדסיה מתקיימות מספר יוזמות ותוכניות שיכולות לשמש בסיס למינוף החוסן האקלימי של היישוב. הרחבת השכונה המערבית מהווה הזדמנות לשילוב עקרונות תכנון מותאם אקלים – כגון הצללה רחבת היקף ומרחבי ביטחון אקלימיים. בשטחים הפתוחים והירוקים ובממשק עם השטחים הפרטיים טמון פוטנציאל להגדלת התכסית לשם הפחתת טמפרטורות מקומיות ושיפור איכות האוויר. גם בתחום האנרגיה, מבנה התרבות החדש עם גג סולארי מסמן מגמה חיובית, וניתן להרחיב אותה ביוזמות לעידוד התקנת מערכות סולאריות פרטיות – באמצעות ליווי טכני, מימון מותאם או הסברה יישובית.

בזמני חירום, מחלקת הרווחה בפרדסיה פועלת כמכלול מרכזי לטיפול באוכלוסייה והמחלקה פועלת בשיתוף פעולה הדוק עם צוות מתנדבים מיוחד המורכב מתושבי היישוב, העוברים הכשרות ייעודיות במגוון תחומים ומשמשים כתמיכה משמעותית בניהול וטיפול באוכלוסיות השונות, בדגש מיוחד על אוכלוסיות פגיעות. תרומתם הנרחבת היא מרכיב חיוני במערכת החירום המקומית ומחזקת את יכולת ההתמודדות של היישוב עם מצבי משבר.

במקביל, הגברת הפעילות קהילתית במעורבות בני נוער ותושבים בתחזוקת היישוב בשגרה ובחירום ושילוב תכניות כגון "שגרירי חוסן", יתרמו להגברת המעורבות המקומית ולבניית חוסן חברתי. שיתופי פעולה עם מועצות שכנות בתחומי כיבוי אש, תחבורה וניהול חירום, לצד הנגשת מידע בנושאי התמודדות עם חום, הצפות וניתוקי חשמל – משלימים את התמונה ומבססים תשתית טובה להמשך העמקת החוסן האקלימי ברמה היישובית והאזורית.

3.5. סיכום הערכת מצב

פרדסיה מתמודדת עם מספר נקודות תורפה סביבתיות ותשתיות הנובעות מהשפעות שינויי האקלים ומהמבנה הפיזי והחברתי של היישוב. בין האיומים המרכזיים ניתן למנות את **ההחרפה בגלי החום וההתייבשות**, כאשר מרחבים ציבוריים רבים – במיוחד בשכונות הוותיקות – נותרים חשופים לשמש ואינם נהנים מהצללה מספקת. בנוסף, קרבת היישוב לשטחים חקלאיים לא מטופלים יוצרת **סיכון מוגבר לשריפות קיץ**, כמו גם **היעדר מערכות גיבוי חשמליות במבני ציבור** (למעט מבנה המועצה) עלול לסכן אוכלוסיות רגישות בעת הפסקות חשמל או עומסי חום קיצוניים. נוסף לכך, קיימים **אתגרים בהצללה טבעית** עקב מצב עירוני שאינו מותאם כיום לתשתית עצים רחבה, ומנגנוני המיפוי לאוכלוסיות פגיעות מצריכים עדכון שוטף.

מנגד, קיימים ביישוב מספר מוקדי חוסן קיימים: **הקהילה המקומית מאופיינת במעורבות גבוהה**, עם תושבים ומתנדבים פעילים, לרבות בני נוער, הפועלים הן בשגרה והן בחירום. קיימים **מנגנוני תגובה ראשוניים** כגון כיתת כוננות, צוותי עזרה ראשונה וסיורים ביטחוניים שוטפים, וכן **שיתופי פעולה אזוריים** עם מועצות שכנות בתחומי גיבוי אש וניהול חירום. שכונות חדשות מציעות **פוטנציאל לתכנון מותאם אקלים**, כולל הצללות ושבילים מוצלים, וכלל מבני הציבור כוללים כבר כיום מערכת סולארית על הגג. **מיפוי אוכלוסיות רגישות** בוצע בעבר והוא נמצא בשימוש, אם כי נדרש לעדכנו. המחלקה לשירותים חברתיים פועלת בשיתוף פעולה הדוק עם צוותי מתנדבים, במיוחד בטיפול באוכלוסיות פגיעות, ונמצאת בהובלת היערכות לרווחת תושבים בשעת חירום.

תוכנית הפעולה

4

4. תוכנית הפעולה

התוכנית כוללת פעולות יישומיות בהתאם לסיכונים הסביבתיים והחברתיים העיקריים שזוהו, תוך הצבת יעדים מדידים, מנגנוני מעקב, שותפים רלוונטיים ותחזית רב-שנתית. להלן הפעולות המרכזיות:

4.1 אסטרטגיה ומיקודים

המסגרת האסטרטגית שלפנינו היא תוצר של תהליך עבודה רב-ממדי של למידה וגיבוש הסכמות, שמטרתו להטמיע את החוסן האקלימי כערך ליבה נוסף במועצה לצד שירותיות גבוהה, שמירה על ביטחון האזרחים, חינוך מיטבי ובניית קהילה יציבה ותומכת.

השלב הראשון כלל **מיפוי וניתוח מצב (פרק 3)** מקיף, שבמהלכו נאספו נתונים על סיכוני האקלים המקומיים. לאחר שלב המיפוי, התכנסו נציגי המועצה לסקירת הסיכונים הקריטיים לקראת ניתוח היכולות והמשאבים הקיימים ברשות וגובשה הסכמה לצורך להתמקד במספר מצומצם של צירים אסטרטגיים, שיניבו את ההשפעה המרבית לטווח הקצר והארוך. תהליך זה, שכלל התייעצויות פנים-ארגוניות ואיסוף מידע מבעלי עניין מחוץ לרשות, הוביל לבחירה האסטרטגית להפנות משאבים וקשב לארבעה מיקודים מרכזיים: (1) **שיפור הצללה** כאמצעי אדפטציה קריטי. במקביל, הצורך להגביר את היעילות (2) **ולצמצם את צריכת המים** דרך ניהול משאבים חכם. צעדים אלו, לצד (3) **היערכות מוגברת לחירום** מול פגעי מזג אוויר ושריפות ו(4) **תמיכה ממוקדת באוכלוסיות פגיעות**, מבטאים את החזון הרשותי ליצור מרחב חיים עמיד, מוגן וצודק אקלימי.

על בסיס ארבעת המיקודים האלו, גובשו היעדים הכמותיים, ומהם נגזרו המשימות, לוחות הזמנים וחלוקת האחריות המפורטת בפרקים הבאים - המבטאים את מחויבות הרשות להתמודדות אקטיבית עם אתגרי שינוי האקלים.

4.2 פעולות

תוכנית הפעולה המפורטת בטבלאות הבאות היא תוצר של **דיוני עבודה ממוקדים** שהתקיימו בצוות הליבה, בשילוב מומחים פנים-רשותיים ובעלי עניין רלוונטיים. לאחר שאושרה המסגרת האסטרטגית, התכנסנו כדי לענות על השאלה: **"כיצד מממשים את היעדים?"**

ההחלטות על ערוצי הפעולה הסופיים התקבלו על בסיס **תיעודף** שהתבסס ישירות על ממצאי **הערכת הפגיעות** של הרשות ובהתאם לארבעת המיקודים האסטרטגיים.

בכל דיון, נתנו מקום לניסיון האנושי רב השנים שהצטבר בקרב אנשי המועצה, כמו גם אצל בעלי עניין וגורמי מפתח חיצוניים. **השיקול המנחה בכל החלטה היה "האם זה משרת את הנקודות הפגיעות והאם הפתרון הינו ריאלי?"** ידענו שמשאבים הם אתגר עבור יישוב קטן כמו פרדסיה, ולכן תוכנית הפעולה הנוכחית היא תוצאה של תיעודף קפדני: כל פעולה נבחנה אל מול יכולות הרשות. לכל ערוץ

פעולה נקבע סל משימות, הוגדר לוח זמנים ראשוני, ומונה אחראי ראשי אשר מחזיק בבעלות על המשימה. התוכנית כוללת פעולות יישומיות בהתאם לס

יכונים הסביבתיים והחברתיים העיקריים שזוהו, תוך הצבת יעדים מדידים, מנגנוני מעקב, שותפים רלוונטיים ותחזית רב-שנתית. להלן הפעולות המרכזיות:

4.2.1 קירור הישוב

פעולה	צעדים נדרשים	באחריות	שותפים	יעד
הקמת מערכי הצללה סולארית במגרשי ספורט ומוקדים ציבוריים	<ul style="list-style-type: none"> מיפוי 5 מוקדים עיקריים ביישוב (בדגש על מגרשי ספורט פעילים) החשופים לעומסי חום וקביעת סדרי עדיפויות לביצוע. 	מהנדס המועצה	<ul style="list-style-type: none"> אגף תפעול, חברה יזמית, משרדי ממשלה רלוונטיים 	<ul style="list-style-type: none"> תכנית יזמית מפורטת – בחודשים הקרובים. עד 2028: שילוב 5 מערכות סולאריות מבוססות הצללה במרחב הציבורי.
	<ul style="list-style-type: none"> גיבוש תכנית יזמית מפורטת להצללה סולארית בכל מוקד ובחינת מודלי התקשרות עם יזמים (BOT / שותפות / מימון חיצוני). 	מהנדס המועצה		<ul style="list-style-type: none"> בכפוף לאישור מהנדס המועצה 2026
	<ul style="list-style-type: none"> בחינת והגשת מועמדות לקולות קוראים ממשלתיים רלוונטיים להצללה ואנרגיה מתחדשת. 	מהנדס המועצה	<ul style="list-style-type: none"> משרדי ממשלה רלוונטיים 	<ul style="list-style-type: none"> בכפוף לאישור מהנדס המועצה 2026
הצללה טבעית בגינות ציבוריות ובמרחבים פתוחים	<ul style="list-style-type: none"> יישום שתילות תקופתיות בהתאם לתכנית נטיעות קיימת, בדגש על גינות ציבוריות ומרחבים פעילים. קביעת הצללה טבעית כפתרון מועדף להפחתת עומסי חום ושיפור איכות השהייה במרחב הציבורי. שילוב נתוני שתילות ומוקדי הצללה קיימים בתכנון רב-שנתי של המרחב הציבורי. תיעוד והצגת תכנית הנטיעות בנספחי התכנית כחלק מהמדיניות ארוכת הטווח. 	אגף תפעול		<ul style="list-style-type: none"> עד 2030: הצללה של 50% מהגינות המרכזיות ביישוב. מעקב ובקרה שוטפים.

4.2.2 חיסכון במים

יעד	שותפים	באחריות	צעדים נדרשים	פעולה
<ul style="list-style-type: none"> הפחתה של 15%-20% בצריכת המים להשקיית גינות ציבוריות עד 2030. הפחתה שנתית: 2%-4%. 	<ul style="list-style-type: none"> מחלקת גינון; קבלני גינון; מוסדות חינוך וציבור; 	מנהל אגף תפעול	<ul style="list-style-type: none"> מיפוי מצב קיים של צריכת מים להשקיה בגינות הציבוריות, כולל חלוקה לאזורים וניתוח דפוסי צריכה. 	מעבר לגינון חסכוני במים וניהול השקיה חכם
2026			כתיבת תכנית פעולה מפורטת ליישום חיסכון במים, הכוללת יעדים שנתיים, סדרי עדיפויות ולוחות זמנים.	
2029 תלוי בהעמדה תקציבית			מעבר הדרגתי לצמחייה חסכונית במים בלפחות 20% משטחי הגינון הציבורי, תוך שמירה על איכות נופית.	
2030 תלוי בהעמדה תקציבית			שימוש באלטרנטיבות לדשא כגון חיפוי טבעי, כיסויי קרקע וצמחייה מותאמת אקלים.	
2030			התקנת בקרי השקיה חכמים וחיישני בקרה ב-50% ממערכות ההשקיה.	
2027			עדכון שיטות תחזוקה והנחיות עבודה לקבלני גינון בהתאם לעקרונות חיסכון במים.	
2027	אגף חינוך והמרכז הקהילתי		שילוב מוסדות חינוך וציבור בהטמעת גינון חסכוני כמרחבי הדגמה ולמידה.	
2030	אגף חינוך והמרכז הקהילתי		העלאת מודעות קהילתית לצריכת מים אחראית במרחב הציבורי.	

4.2.3 אוכלוסיות בסיכון

יעד	שותפים	באחריות	צעדים נדרשים	פעולה
1/2026	מכלול אוכלוסייה, עו"סים	מחלקת רווחה	הטמעת מנגנון עדכון רבעוני של מאגר קבוצות אוכלוסייה הזקוקות לסיוע רווחה.	היערכות יישובית לסיוע לאוכלוסיות בסיכון באירועי אקלים קיצוניים
1/2026	מתנדבים, אגף תפעול ולוגיסטיקה		איתור ומיפוי אוכלוסיות בסיכון באמצעות הצלבת נתונים (גבייה, ביטוח לאומי, כספת נצורה, EPR) בסיוע מתנדבים	
1/2026	עו"סים, מתנדבים		יצירת קשר שוטף עם אוכלוסיות בסיכון לבניית אמון ולהבטחת זמינות קשר מיידית בעת חירום	
בוצע	מכלול אוכלוסייה		הכנת רשימה מאוחדת ומעודכנת של גורמי קשר חיוניים (קופות חולים, בתי מרקחת, חברת חשמל ועוד), עדכון אחת לחצי שנה.	
1/2026	קב"ט המועצה, מכלול לוגיסטיקה		הקמת מרכז משפחות לריכוז פניות וצרכים בעת חירום אקלימי	
5/2026	אנשי מקצוע, מתנדבים		הכשרת מתנדבים למתן סעד נפשי ראשוני באמצעות השתלמויות מקצועיות תקופתיות.	
1/2026	אגף תפעול, משרד הרווחה		מיפוי נזקקים לציוד מציל חיים (מחוללי חמצן, תלות בחשמל, גנרטורים) ובחינת זמינות אמצעי גיבוי באירועי האפלה.	
3/2026	אנשי מקצוע במרכז היום		עדכון נוהל הפעלת מרכז יום כמענה קהילתי בעת משבר אקלימי.	
בוצע	אגף תפעול, מתנדבים, קב"ט		היערכות לתרחיש משבר מים: תיאום נקודות חלוקה והקמת מערך שינוע מים לאוכלוסיות שאינן ניידות	
לפחות תרגיל אחד בכל שנה (אחרון ב-8/12/25)	קב"ט, מתנדבים.		קיום אימונים ותרגילים ייעודיים למכלול אוכלוסייה, עו"סים ומתנדבים, בתיאום עם קב"ט המועצה	

4.2.4 היערכות לחירום

יעד	שותפים	באחריות	צעדים נדרשים	פעולה
עד 2027	פיקוד העורף, משרד הרווחה, משרד הבריאות	קב"ט המועצה	עדכון נוהל החירום היישובי כך שיכלול תרחישים ייעודיים לאירועי אקלים קיצוניים (חום כבד, הצפות, תקלות תשתית)	היערכות יישובית לחירום אקלימי
עד 2027	פיקוד העורף		הטמעת תרחישים אקלימיים במסגרת נוהלי החירום הקיימים ותרחישי הייחוס היישוביים	
2026	אגף תפעול, מכלול לוגיסטיקה ותשתיות		כתיבת תכנית פערים להסדרת מרכז קליטה יישובי ייעודי לאירועי אקלים קיצוניים	
רציף, החל מ-2026	מתנדבים, פיקוד העורף		שילוב תרחישי קיצון אקלימיים במסגרת תכניות ההכשרה והתרגול הקיימות לצוותי חירום	
רציף	מתנדבים, אגפי רשות		מתן מענה ראשוני לתרחישי קיצון אקלימיים באמצעות צוותי החירום המקומיים	
רציף	כלל אגפי הרשות		שיפור ממשקי עבודה ותיאום בין צוותי החירום השונים (ביטחון, רווחה, תפעול, בריאות)	
שנתי	פיקוד העורף		ביצוע מדידה שנתית של זמני תגובה, כשירות ציוד חירום ומוכנות תפעולית	

המעבר ליישום והטמעה

5

5. המעבר ליישום והטמעה

הטבלה שלהלן מרכזת את הפעולות המופיעות בפרק 4, שלהן יעד מימוש בטווח הקצר, ומתרגמת אותן לתכנית עבודה תפעולית.

5.1 תכנית עבודה 2026

תכנית ההיערכות של פרדסיה לשנתיים הקרובות מתמקדת בצעדים ישימים, צמצום פערי ידע, הפחתת סיכונים ובניית תשתית ארגונית רב־שנתית ליישום.

שותפים	אחראי	מנגנון הטמעה	צעדים	סוג פעולה	פעולה
אגף תפעול, חברה יזמית, משרדי ממשלה רלוונטיים	מהנדס המועצה	שילוב בתכנית העבודה של ההנדסה; קידום החלטות תכנון ואיתור מימון	מיפוי 5 מוקדים חשופים לעומסי חום (בדגש על מגרשי ספורט); גיבוש תכנית יזמית מפורטת לכל מוקד; בחינת מודלי התקשרות עם יזמים (BOT / שותפות / מימון חיצוני); בחינת והגשת מועמדות לקולות קוראים ממשלתיים	תכנון ותשתיות	הקמת מערכי הצללה סולארית במגרשי ספורט ומוקדים ציבוריים
—	אגף תפעול	שילוב בעבודת אגף התפעול ובתכניות תחזוקה שנתיות	יישום שתילות תקופתיות בהתאם לתכנית נטיעות קיימת; שילוב נתוני שתילות ומוקדי הצללה קיימים בתכנון רב־שנתי של המרחב הציבורי; תיעוד והצגת תכנית הנטיעות בנספחי התכנית	תחזוקה ותכנון רב־שנתי	הצללה טבעית בגינות ציבוריות ובמרחבים פתוחים
מחלקת גיבון, קבלני גיבון	אגף תפעול	שילוב בתכנית העבודה של אגף התפעול	מיפוי מצב קיים של צריכת מים להשקיה בגינות הציבוריות; חלוקה לאזורים וניתוח דפוסי צריכה	מיפוי ותשתית ידע	מיפוי צריכת מים בגיבון הציבורי

מחלקת גיבון	אגף תפעול	אימוץ תכנית עבודה רשותית והטמעה בתכניות האגף	כתיבת תכנית פעולה מפורטת לחיסכון במים הכוללת יעדים שנתיים, סדרי עדיפויות ולוחות זמנים	מדיניות ותכנון	כתיבת תכנית פעולה לחיסכון במים
מכלול אוכלוסייה, עו"סים	מחלקת רווחה	שילוב בנהלי העבודה הקבועים של מחלקת הרווחה	הטמעת מנגנון עדכון רבעוני למאגר אוכלוסיות הזקוקות לסיוע רווחה	ניהול נתונים וחוסן חברתי	עדכון רבעוני של מיפוי אוכלוסיות בסיכון
מתנדבים, אגף תפעול ולוגיסטיקה	מחלקת רווחה	עבודה שוטפת בין-אגפית	הצלבת נתונים ממאגרי גבייה, ביטוח לאומי, כספת נצורה ו-EPR; הסתייעות במתנדבים	מיפוי וחוסן קהילתי	מיפוי אוכלוסיות בסיכון באמצעות הצלבת נתונים
עו"סים, מתנדבים	מחלקת רווחה	שילוב בשגרות העבודה של עו"סים ומתנדבים	קיום קשר רציף עם אוכלוסיות בסיכון לצורך בניית אמון וזמינות קשר מיידית בעת חירום	חוסן קהילתי	יצירת קשר שוטף עם אוכלוסיות בסיכון
מכלול לוגיסטיקה	מחלקת רווחה	שילוב במערך החירום היישובי	הקמת מרכז משפחות לריכוז פניות וצרכים בעת אירועי אקלים קיצוניים	היערכות לחירום חברתי	הקמת מרכז משפחות למענה בעת חירום אקלימי
מתנדבים	מחלקת רווחה	שילוב בתכנית ההכשרות השנתית	ביצוע השתלמויות מקצועיות תקופתיות למתנדבים למתן סעד נפשי ראשוני	הכשרה וחוסן קהילתי	הכשרת מתנדבים לסעד נפשי ראשוני
משרד הרווחה	מחלקת רווחה	שילוב בנהלי חירום ורווחה	מיפוי נזקים למחוללי חמצן, תלות בחשמל וגנרטורים; בחינת זמינות אמצעי גיבוי	מיפוי וחוסן תשתיתי	מיפוי תלות בצידוד מציל חיים

	מחלקת רווחה	אימוץ הנוהל והטמעה תפעולית	עדכון ודיוק נוהל הפעלת מרכז היום כמענה קהילתי בעת משבר אקלימי	נוהלים והיערכות	עדכון נוהל הפעלת מרכז יום בחירום אקלימי
מתנדבים, קב"ט	אגף תפעול	שילוב במערך החירום הקיים	תיאום נקודות חלוקת מים; הקמת מערך שינוע מים לאוכלוסיות שאינן ניידות	היערכות לחירום	היערכות לתרחיש משבר מים לאוכלוסיות לא ניידות
מתנדבים	קב"ט	שילוב בתכנית התרגולים היישובית	קיום לפחות תרגיל אחד בשנה למכלול אוכלוסייה, עו"סים ומתנדבים	תרגול ובקרה	קיום תרגיל יישובי לאוכלוסיות בסיכון
מכלול לוגיסטיקה ותשתיות	אגף תפעול	שילוב בתכנית העבודה של אגף התפעול	כתיבת תכנית פערים להסדרת מרכז קליטה יישובי ייעודי לאירועי אקלים קיצוניים	תכנון והיערכות	כתיבת תכנית פערים למרכז קליטה אקלימי
פיקוד העורף, מתנדבים	קב"ט	עבודה שוטפת עם גורמי חירום	שילוב תרחישי חום, הצפות ותקלות תשתית בתכניות ההכשרה הקיימות	הכשרה ותרגול	שילוב תרחישי קיצון אקלימיים בהכשרות חירום
פיקוד העורף	קב"ט	דיווח שנתי להנהלת המועצה	מדידת זמני תגובה, כשירות ציוד חירום ומוכנות תפעולית	בקרה ומדידה	מדידה שנתית של מוכנות חירום

5.2 פרויקטים מחוללי שינוי

הרשות מקדמת 2-3 פרויקטים בעלי השפעה רוחבית, שייצרו שינוי מערכת:

1. **הצללות סולאריות במרחב הציבורי** – שילוב קירוי והפקת אנרגיה במגרשי ספורט להפחתת עומסי חום ולחיסכון תקציבי עתידי.
2. **מערכת השקיה חכמה לגנים הציבוריים** – ניהול מים מבוקר, חיסכון מתמשך ושיפור תחזוקה.

3. מיפוי והנגשת שירותים לאוכלוסיות פגיעות – חיזוק יכולת תגובה מהירה ומניעת סיכוני חום ובידוד.

5.3 מדדים לניטור ובקרה

מערך המדדים נועד לאפשר בקרה יישומית על יישום תכנית ההיערכות, בהתאם ליכולות הרשות ולמבנה הארגוני הקיים ולשמש כלי עבודה ניהולי לצמצום פערים, זיהוי חסמים ולמידה מתמשכת.

פעולה	מדדי מצב	מדדי תהליך	מדדי תפוקה
קירור והצללת המרחב הציבורי	קיום / אי-קיום סקר הצללה והליכתיות	קידום פעולות הצללה במוקדים שנבחרו	מספר מוקדים שטופלו בפועל
מים וגיבון	נתוני צריכת מים כללית בגיבון הציבורי	הטמעת התאמות בשיטות השקיה ותחזוקה	מגמת שינוי בצריכת מים משנה לשנה
אוכלוסיות פגיעות	קיום מיפוי אוכלוסיות בסיכון	עדכון תקופתי של המיפוי ותרגול מנגנוני מענה	בדיקת כשירות המענה (תרגיל / בחינה תפעולית)
היערכות לחירום אקלימי	קיום נהלים מותאמי אקלים	הטמעת נהלים והכשרות צוותים	בדיקת כשירות ציוד וצוותים
תהליכי יישום רוחביים	קיום תכנית פעולה מאושרת	הצגת סטטוס יישום להנהלה	זיהוי פערים והחלטות להמשך

5.4 מנגנוני יישום, ריכוז והטמעה

מנגנונים ברשות המקומית	מנגנונים אזוריים	מנגנון מעקב אקלימי
ועדת היגוי יישובית – ועדת ההיגוי תמשיך לפעול כגוף המתכלל את יישום תכנית ההיערכות, תדון בהתקדמות הפעולות ותאשר התאמות ועדכונים. הוועדה תתכנס אחת לשנה לקראת גיבוש תכניות עבודה, ובהתאם לצורך גם במועדים נוספים.	ממשקי עבודה נקודתיים – בהתאם לצורך ולפעולות המוגדרות בפרק 4, תישמר עבודה מול גופים חיצוניים רלוונטיים (משרדי ממשלה, גורמי חירום, ספקים), ללא יצירת מסגרות אזוריות קבועות.	מעקב שוטף – המעקב אחר יישום הפעולות יתבצע כחלק משגרות העבודה של האגפים המבצעים, בהתאם ליעדים, למדדים וללוחות הזמנים שנקבעו בתכנית.

<p>עדכון נתונים לפי צורך – נתונים, סקרים ומידע תומך (כגון מיפויים, נתוני רווחה, תחזוקה או חירום) יעודכנו באופן שוטף לצורך יישום, בקרה או הפקת לקחים.</p>		<p>שילוב בתכניות עבודה – פעולות ההיערכות משולבות בתכניות העבודה השנתיות של האגפים, ומהוות חלק מהעשייה השוטפת של המועצה.</p>
<p>עדכון התכנית – התכנית תעודכן בעת הצורך, בעקבות שינויי מדיניות, אירועי קיצון משמעותיים או תובנות יישומיות, על בסיס החלטת הנהלת המועצה.</p>		<p>דיווח פנימי – ההתקדמות תיבחן במסגרת דיוני הנהלה וגורמי המקצוע, בהתאם לצרכים ניהוליים ולהתקדמות בפועל.</p>

5.5 מנגנון עדכון נתונים ותחזוקת מיפוי

שיתוף, מעורבות וממשקי עבודה.

גיבוש התכנית ויישומה מבוססים על עבודה בין-אגפית שוטפת, בהובלת מנהל מחלקת שפ"ע ובשיתוף אגפי המועצה הרלוונטיים. ועדת ההיגוי היישובית משמשת מסגרת לדיון, ליווי ואישור התאמות נדרשות לאורך יישום התכנית, כחלק משגרות הניהול של הרשות. היישום יעשה בממשק עבודה שוטף עם גורמי מקצוע פנימיים ועם משרדי ממשלה וגופים חיצוניים רלוונטיים, בהתאם לאופי הפעולות (המשרד להגנת הסביבה, חינוך, רווחה, בריאות, אנרגיה וגורמי חירום). במידת הצורך יתקיימו גם מהלכי הסברה, שיח עם הקהילה ומעורבות גורמים מקומיים כחלק מתהליכי היישום.

שקיפות והנגשת מידע.

התכנית והמידע הנלווה לה יונגשו לגורמים הרלוונטיים ברשות ולציבור בהתאם לאופי הפעולות ולשלבי היישום, באמצעות הכלים הנהוגים במועצה. מידע תפעולי וניהולי יוצג במסגרת שגרות עבודה פנימיות, ותכנים רלוונטיים יונגשו לתושבים לפי הצורך, לרבות באמצעות פרסומים, דפי מידע וכלי תקשורת קיימים של הרשות.

5.6 גורמי אחריות יישום ומעקב

5.6.1 הגוף המוביל

הגוף המוביל ליישום תכנית ההיערכות האקלימית בפרדסיה הוא **מנהל מחלקת שפ"ע**, הפועל בתיאום עם הנהלת המועצה, האחראי על ריכוז, תיאום והנעת אגפי המועצה הרלוונטיים ליישום הפעולות המוגדרות בפרק 4, וכן על מעקב ודיווח להנהלת המועצה בהתאם למנגנונים שנקבעו בפרק 5.

5.6.2 צוות ליבה – אקלים בין-אגפי

צוות הליבה ישמש מסגרת עבודה תפעולית ליישום ובקרה של תכנית ההיערכות ואחראי על מעקב אחר יישום הפעולות המפורטות בפרק 4, עדכון תהליכים בהתאם להפקת לקחים, הצפת חסמים ובעיות רוחביות, ותיאום בין-אגפי שוטף.

צוות הליבה **יתכנס אחת לרבעון** ויכלול, מלבד הגוף המוביל, את הגופים הבאים:

- מנהל אגף תפעול
- מהנדס המועצה
- מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים
- קב"ט המועצה

5.6.3 ועדת היגוי

ועדת ההיגוי **תתכנס אחת לשנה** ותשמש כגוף מלווה ומאשרר. הוועדה אחראית על הצגת סטטוס ההתקדמות, דיון בממצאים ובפערים, קבלת החלטות אסטרטגיות ואישור שינויים או תוספות לתכנית ההיערכות המאושרת, בהתאם לצורך ובהלימה למדיניות המועצה. בשל גודלה של המועצה, הרכב הוועדה יהיה זהה לזה של צוות הליבה.

נספחים

6

6. נספחים

- פרק זה יציג את הנספחים הנדרשים, על פי הפירוט הבא:
- 3 מילון מושגים – מומלץ, ניתן כמובן לעבות על פי הצורך
 - 4 כלי המיפוי – כולל לוח הנתונים (דשבורד)
 - 5 כלי התעדוף
 - 6 תכנית היערכות – אקסל
 - 7 תוצרי התעדוף – סדנאות התכנון
 - 8 מסמכי צוותי התכנון למשימות (באם יוקמו)
 - 9 רשימת משתתפים בתהליך